

Havza Optimizasyonu Modeli Teknik Şartname Taslağı'na İlişkin TÜSİAD Görüşü

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

- Model tüm havzalarda uygulanmaya başlamadan önce pilot havzada 2 sene uygulanmalı, elde edilecek sonuçlara göre model ve yasal düzenlemelerde gerekli revizyonlar yapıldıktan sonra diğer havzalar için de uygulanmaya başlanmalıdır.
- Şartnamede ifade edilen model çıktılarının hidroelektrik santral (“HES”) işletmecileri için talimat niteliğinde uygulanması yerine, işletmelere yol gösterici ve uyarıcı bilgiler olarak paylaşılmasının daha faydalı olacağı görüşündeyiz. Ayrıca bu uygulamanın havza bazında hidroelektrik üreticileri temsilcilerinden oluşturulabilecek “Havza İstişare Kurulları” ile desteklenmesi gerektiği görüşündeyiz.
- Akım tahmin modellerinin çıktılarının girdi olarak kullanılacağı havza işletme modelinde mevcut durumdaki hidroelektrik santrallerin gün öncesi ve gün içi piyasası kapsamındaki üretimlerinde değişiklik meydana getireceği görülmektedir. Bu durum, ilave tesis yatırımı yapmış olan biriktirmeli HES yatırımcılarının enerji üretimlerini menfi etkilememelidir. Mansap Su Kullanım Hakları Raporu çerçevesinde mansaptaki su hakları da dere yatağına bırakılmış olduğundan, biriktirmeli HES'e sahip şirketlerin üretim zamanlamasına ilişkin bir zorlama ve/veya zorunluluk olmamalıdır. Biriktirmeli HES proje işletmelerinin salt yükümlülüğü, tahmini Gün Öncesi üretim tahminlerini mansabındaki ilk tesisle paylaşılması ile sınırlı kalmalıdır. Özellikle bu durum, havza işletme modelinde EPDK, EPİAŞ(PMUM)'dan gelecek mevzuat görüşünün dikkatle incelenmesini gerektirmektedir.
- Özel sektöre ait barajlı hidroelektrik üretim tesislerinin optimum işletilmesinin sağlanması; model çıktısı olarak hazırlanan “İşletme Eğrisi”nin bire bir uygulanması yerine aynı havza içerisinde yer alan HES'lerin işletme sonuçları belli periyotlarla değerlendirilmelidir (örneğin 6 ayda veya yılda bir kez). Eğer bu değerlendirmeye göre optimum işletilmediği anlaşılan işletme veya işletmeler olursa; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün (“DSİ”) bu noktada müdahil olmasının ve yaptırım uygulamasının daha faydalı olacağı görüşündeyiz.
- Yine barajlı HES'ler bazında tek bir işletme eğrisi yerine, Maksimum ve Minimum “İşletme Kural Eğrileri” oluşturularak iki eğri arasında kalan baraj kotlarında işletme serbestliği sağlanmalıdır. Aksi takdirde tek bir “İşletme Eğrisi”nin zorunlu tutulması, özel sektör işletmelerini tamamen DSİ'den talimat alıp çalışan kuruluşlar haline dönüştürecektir. Maksimum ve Minimum “İşletme Kural Eğrileri” değişik senaryolar için (ıslak periyot, kurak periyot vb.) hesaplanarak uygulanabilmelidir.
- Su depolama imkanı olan tesisler için fiyatın yanı sıra debi, türbin verimliliği, rezervuar hacmi parametreleri de göz önüne alınarak maksimum verimde çalışacak üretim planları oluşturulabilmelidir.

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Londra
26 Dover Street, London, W1S 4LY
T: + 44 207 763 71 03
F: + 44 207 763 71 01
E: tusiadlondon@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. Ct
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeanunionchamber.com

- Söz konusu modelde, şartnamedeki bilgilere ilave olarak, santral arıza bildirimlerine yer verilmelidir. Arıza bildirimleri için saat sınırlaması konulmamalıdır. Yapılan bildirimler anlık olarak sisteme yansıtılmalı ve model buna göre akım değerlerini güncellemelidir.
- Model, meteorolojik modellerle koordineli olarak çalışmalı, meteorolojik model sonuçlarına göre çıkan yağış ve erime koşullarına göre akım tahmini üretebilmelidir.
- DSİ'den gerçek zamanlı online veriler alınabilmelidir.
- Modeli kullanma esnasında online olarak sistem yöneticilerinden birine ulaşma imkanı olmalıdır.
- Modelde, sıkça sorulan sorulara karşı otomatik cevaplar yer almalıdır.
- Havzanın su bütçesini değiştirebilecek planlanan ve mevcut projeler (örneğin, kuraklık durumunda Kızılırmak'tan Ankara'ya içme suyu sağlanması, Tuz Gölü'nde doğalgaz depolamak için Kızılırmak'tan su sağlanarak kavern oluşturulması gibi) modelde dikkate alınmalıdır.
- Şu anda örneği olmayan, ancak ilerleyen zamanda kurulması muhtemel olan pompajlı rezervuar tipi tesislerin nehir yatağından çekeceği ve suyu türbinledikten sonra ana akıma bırakacağı koşulların da modellenmiş olması gerekir.
- Kısa dönemli optimizasyonların en az saatlik düzeyde yapılması gerekmektedir. Meteorolojik ve hidrolojik model sonuçlarının olabildi en kısa aralıklarla tercihen saatlik olmak üzere 3 veya 6'şar saatlik periyotlarla güncellenmesi gereklidir. (Madde 2.3)
- Kullanıcı rezervuar inşaat işleri değişiklikleri, işletme kuralları, türbin verimliliğinin maksimize edilerek enerji üretimi optimizasyonu, enerji talebi gibi altyapı, süreç ya da diğer dış kısıtları veya hedefleri karşılamak için parametre düzenlemelerini yapabilmelidir. (Madde 2.13)
- Model, mobil üzerinden de kullanıma açık olmalıdır. Eğer taşkın seviyesi sisteme tanımlanmış deşarj, rezervuar seviyesi veya akış gibi limitleri aşıyorsa, model birden fazla kullanıcı ve veya operatöre e-mail ile uyarı, ayrıca cep telefonlarına SMS yolu ile ikaz mesajı atabilecek şekilde tasarlanmalıdır. (Madde 2.26)
- Şartname ile ihale edilecek mevzuatta ilgili mevzuatın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren "diğer mevzuatların bu mevzuata aykırı olan hükümlerinin uygulanmayacağı" gibi bir düzenlemeye yer vermek yerine mevzuat tezatlıkları baştan giderilmelidir.
- İklim öngörüsü konusunda; DSİ koordinasyonunda Meteoroloji Genel Müdürlüğü, DSİ, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Türkiye Elektrik İletim A.Ş., Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Elektrik Üretim A.Ş., akademisyenler ve özel sektörden yetkin kişilerden oluşan bir komisyon oluşturulmalı ve bu komisyon periyodik olarak öngörülerini

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Londra

26 Dover Street, London, W1S 4LY
T: + 44 207 763 71 03
F: + 44 207 763 71 01
E: tusiadlondon@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

yayınlanmalı (havza bazında), söz konusu şartname “Havza Optimizasyon Modeli”nin girdileri ve uygulama kriterleri olarak bu öngörüler kullanılmalıdır. Böylece farklı bir öngörü olması durumu ve tartışması söz konusu olmayacak, ortak konsensüs çerçevesinde uygulama birliği sağlanmış olacaktır.

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

- Model, sunucu bileşeni Windows 2008R2/2008/2003 ve istemci bileşeni Microsoft Windows 2000/XP/2003, Vista, 7 ve 8 işletim sistemlerinden herhangi birisinin üzerine yüklenebilmeli ve kolaylıkla çalışabilmesinin yanı sıra, GAMS vb. matematiksel modelleme ve optimizasyon sistemleri uygulamalarına veri aktarımı yapılabilmelidir. (Madde 2.36)

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Londra

26 Dover Street, London, W1S 4LY
T: + 44 207 763 71 03
F: + 44 207 763 71 01
E: tusiadlondon@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. Ct
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

www.tusiad.org